

PEDRA SECA

Xavier Gual

EMPRESARI @xaviergual

LA PLAGA HUMANA (I LES ALTRES)

Vaig passar una bona estona d'aquelles de tarda de diumenge llegint les informacions i intentant entendre les raons per les quals alguns han sabotejat uns remolcs instal·lats per delmar la població manresana de coloms, ocells de costums paràsits. Les fotos publicades mostren les gàbies metàl·liques amb les rodes punxades i unes pintades tremendes: «aquí se asesinan palomas», «igualdad animal» o «nosotros somos la plaga». L'animalisme és un corrent de pensament que el creia arrelat en les nostres comunitats amb formes connectades al pacifisme. Veient les imatges, sembla que no és així. Quan algú trinxa un element que ha posat un altre, sigui l'autoritat, el veí o un oponent polític, queda buit

de raons. I la seva causa, aquella per la qual s'activa, queda despullada de legitimitat. Les seves accions més clàssiques i de grans consensos en contra de les corrides taurines o de l'abandonament de bèsties domèstiques havien despertat sempre la meua simpatia, però sembla que alguns han derivat cap a l'integrisme.

El meu desconeixement envers els militants en defensa de tota mena de fauna em fa preguntar-me si implica ser vegetarià o vegà, atès que estem envoltats de granges d'engreix i indústries que crien i transformen animals. Dit d'una forma més bèstia, hi ha llocs on maten i trinxen porcs, vedells, pollastres o conills que després els humans (fins avui la majoria) ens cruspim. És cru, però és així.

Són criatures que han nascut només per fer d'aliment dels humans, només per a això. Si jo fos un animalista militant, no menjaria ni carn ni peix. Tot i que renunciar a un bon pernil curat faria que alguns dies fossin molt llargs. A més, un món d'humans alimentat només per vegetals no és sostenible. No hi hauria menjar per a tots.

Parlant de plagues, puc estar d'acord amb ells respecte que els humans en som una, bruta i destructiva, però en conjunt aportem valors remarcables. Com l'art i la cultura. O la ciència. O la filosofia. Els coloms no aporten res. La seva femta és altament corrosiva, ataca i malmet materials tan durs com l'acer inoxidable. Porten gèrmens i no passen cap control sanitari. Molts van plens de pu-

ces que poden transmetre a qui hi tingui contacte proper. Acceptem combatre les rates de claveguera però en canvi som tolerants amb aquesta espècie alada. Més plagues. Més d'hora que tard aquestes contrades hauran d'encarar-ne una de perjudicial, perillosa i en creixement exponencial. Sobretot, des que algunes truges de granja s'han creuat amb alguns senglars i aquests són a la cúpula de la cadena tròfica, es multipliquen com un conill desmesurat. En l'actualitat, el risc de tenir un accident greu per una topada amb un ramat porcí salvatge és altíssima. Algunes assegurances de vehicles cobren primes per cobrir un sinistre amb algun d'ells. Aviat caldrà delmar-los, agradi o no als proteccionistes. I encara una altra.

Córrer pels camins i veure garxins peluts no implica cap perill perquè s'han habituat als humans i, si poden, fugen. Però alguns gossos dels que conviuen amb humans són una calamitat. Sobretot els de raça «nofarrès» però que omplen de baves canines una mà i una cama (meva) o posen les seves potes al pit d'algú amb una actitud pretesament afectuosa. Però el cas surrealista el vaig viure la setmana passada a la recepció d'un hotel en terres dalinianes. Una parella es va presentar a la recepció d'un hotel a pagar el compte amb un ca blanc i negre. L'amable recepcionista els va dir allò clàssic de «quin gos més maco». Tot d'una, l'home s'hi va adreçar: «Digues hola a aquesta noia». Per un moment, vaig pensar que responia.

LA SÈQUIA I EL CAP DE 'L'ESCOLANET DE POLINYÀ'

TRIBUNA

Enric Masana Botella

SECRETARI DE LA DEMARCACIÓ DE LES COMARQUES CENTRALS DEL COL·LEGI D'ARQUITECTES DE CATALUNYA

Un amic de tota la vida m'ha regalat un exemplar d'antiquari del llibre *Grandesa i antiguitats de Manresa*, de Magí Canyelles, escrit a mitjan segle XVII, i que va poder veure la llum, molt després, gràcies a Leonci Soler i March, aleshores arxiver municipal, que va recuperar el manuscrit original i el va portar a impremta. El llibre va sortir de la «tipografia» d'Anton Espar-

bé, el 16 de juliol del 1896, com a primer tom de la «Biblioteca històrica manresana», essent el primer i, desgraciadament, darrer títol d'aquesta col·lecció.

El manuscrit de Magí Canyelles és una crònica descriptiva de la realitat manresana del 1600, i del seu passat «gloriós». El llibre és apassionant i ple de fets relatats que serveixen per constatar que algunes qüestions continuen plenament vigents, com per exemple l'accés a l'aigua. La importància que l'aigua té per als manresans queda exemplaritzada amb la construcció de la Sèquia el segle XIV, fruit de l'esforç i la tossuderia dels ciutadans de Manresa, malgrat bisbes i senyors. La defensa del dret a l'aigua, com a bé comú, forma part de l'ADN de tots els manresans.

En uns moments en què la tendència a la privatització dels serveis bàsics sem-

bla justificar-se per una millora de la gestió deixant-la en mans d'interessos econòmics privats, es posa en perill el llegat històric d'un munt de generacions que han defensat la conservació del dret d'accés a l'aigua com un preuat llegat comunitari. El litigi, encara pendent, sobre la privatització i posterior recuperació de la titularitat pública del consorci d'aigües Ter-Llobregat és un dels darrers exemples d'aquesta tendència.

Un exemple de la devoció i fermesa de la ciutat de Manresa en la defensa de la Sèquia, com a obra civil emblemàtica que li dona l'accés a l'aigua, la descriu Magí

«La reacció manresana va ser immediata, i es va omplir la ciutat de pasquins demanant l'entrega, viu o mort, de l'esmentat personatge»

Canyelles en relatar uns fets ocorreguts el 1610, quan un tal Jaume Corner, conegut com *l'Escolanet de Polinyà*, va tenir la mala idea de tallar i rebentar la Sèquia, tirant rocs de grans dimensions del Balç de Roqueta, i enderrocant un mur al pont de Vilar. La reacció manresana va ser immediata, i es va omplir la ciutat de pasquins demanant l'entrega, viu o mort, de l'esmentat personatge. Finalment va ser detingut, mort i decapitat als voltants de Vic, i el seu cap entregat a la ciutat, que va pagar el preu establert com a recompensa.

El cap del finat Jaume Corner, *l'Escolanet de Polinyà*, va quedar exposat indefinidament a la torre de les muralles del portal de Sobrerroca, per a escarment i record del respecte que calia tenir a la Sèquia de la ciutat de Manresa, i als seus ciutadans. Prenem-ne nota.

«EL NUS LA FLOR»

A ESTONES

Carles Duarte i Montserrat

POETA

Vet aquí el títol insòlit del darrer llibre del poeta Enric Casasses, un dels nostres autors més interessants i singulars. En aquest volum ple de màgia, de vida i de tendresa, Casasses hi aplega, en les seves pròpies paraules: «versos, proses, aforismes, assagets, acudits, frases i fins i tot alguna petita narració». I cal afegir-hi tot d'il·lustracions que hi incorpora, començant per la

coberta. Als mots inicials Casasses hi anota: «El llibre es pot llegir com una història d'amor però és una investigació del funcionament del cervell humà i de l'ànima», certament una investigació no pas concebuda com un exercici acadèmic asèptic, sinó com una fascinant aventura literària. Un aspecte rellevant en la bellesa i la qualitat del volum té a veure amb les mans que han tingut la responsabilitat de publicar-lo, Edicions Poncianes, és a dir, la sensibilitat i la cura exquisides de Jordi Carulla-Ruiz i d'Alba Vinyes. Però el text és per ell mateix una veritable meravella, generós de moments fulgurants, que ens corprenen per la intensitat de ser i de veritat que hi reconeixem. Hi trobem pensaments profunds: «El buit i l'inanimat són conceptes relatius; les coses i la vida, no». S'hi fa present, a més, una mirada crítica sobre el món actual: «Babel,

sí, però al revés del que m'havien dit a estudi, el gratacels encalça-estels l'alça l'imperi que ens vol imposar una sola llengua. Però s'acaba enfonsant i continuem l'aventura humana de la diversitat de ser uns uns, i uns altres, uns altres, i així successivament, i tots valem igual, valem un, i els individus igual, cadascun és un i val un, igual. És la fórmula. És l'única que dóna exacte». Però no és pas, ben al contrari, un llibre fred, estrictament reflexiu. Arreu hi ha la calidesa de la mirada del poeta. Posem per cas quan escriu: «les coses -les tenebres i les clarors, les ones i les partícules, planetets i planetassos, grans fornals dels sols, grans freds dels espais-ballen un ball immens que fa que en un puntetonet concret d'aquesta gran maquinària una carxofa floreixi». Ho percebem encara més quan hi ressona la veu de la memòria, com al text *Jo és l'esperit de*

Maragall, amb una evocació de la seva família que respira afecte autèntic sense ensucraments. O quan Casasses celebra l'amor: «He tirat el ferro en el teu port/ i ja està/ i després hem dit poc és qüestió/ de quedar-se aturats/ i tots dos/ -barca i port-/ hem salpat, mar enllà». Enric Casasses és un dels nostres escriptors amb un sentit de la llengua més fi, més consistent, menys artificiosos. Hi és notòria la familiaritat amb la millor tradició, amb el parer dels grans filòlegs, amb la llengua espontània d'arrels fortes i vives. Llegir Casasses és sentir a prop Joan Salvat-Passeit, J. V. Foix, Joan Maragall... Però Casasses no imita ningú, se'n nodreix amb criteri i en resulta una literatura amb un ritme intern lluminós, un anhel de joc amb el mot que ens atreu i una ironia i un inconformisme que bevem com un glop d'aigua fresca en temps d'incerteses.